

DOOR: MAUREEN BECKERS

Landbouw in harmonie met milieu, natuur & landschap

Natuurinclusieve landbouw in Brabant

Landbouw en natuur zijn in Nederland uit elkaar gegroeid. Om de bodem, waterkwaliteit en biodiversiteit in agrarische en natuurgebieden te herstellen en verbeteren, moet de landbouw weer meer in harmonie komen met de natuur. Honderden Brabantse boeren werken inmiddels al aan het natuurinclusiever maken van hun bedrijf. Dat is goed voor de natuur, onze leefomgeving en het landschap, maar ook voor de landbouw zelf.

Eeuwenlang functioneerde de landbouw prima binnen de draagkracht van de natuur. Daar kwam halverwege de vorige eeuw verandering in toen de landbouwsector werd gestimuleerd om veel en goedkoop voedsel te produceren. Doordat de focus op opbrengstmaximalisatie kwam te liggen, moesten boerenbedrijven intensiveren. Dit ging ten koste van de kwaliteit van bodem, water en natuur. Brabant kampt hierdoor nu met te veel stikstofuitstoot, een mestoverschot en een slechte waterkwaliteit. Met als gevolg een drastische achteruitgang van de biodiversiteit.

verbeteren, moeten we ook met de natuur op het boerenland aan de slag, want deze zijn nauw met elkaar verweven. Water en groen in het agrarisch gebied zorgen voor verbindingen tussen natuurgebieden en vormen een buffer tegen factoren die de natuurkwaliteit in natuurgebieden negatief beïnvloeden. Deze omslag is goed voor de natuur en alles wat leeft én voor de landbouw zelf. Ook die heeft immers baat bij een gezonde bodem, bestuivende insecten en voldoende water van een goede kwaliteit.

»

Goed voor natuur én boer

Deze keerzijden van de intensivering van de landbouw zijn inmiddels breed bekend. Steeds meer dringt het besef door dat een omslag in de landbouw nodig is. Een omschakeling naar landbouw die niet alleen zorgt voor voldoende en gezond voedsel, maar ook voor het landschap, schoon water en de biodiversiteit. Om de natuurkwaliteit in natuurgebieden duurzaam te

NAAST DE LEEFGEBIEDEN
ZELF ZIJN OOK
VERBINDINGEN
ERTUSSEN ESSENTIEEL

Een duurzamere landbouw heeft een positieve invloed op de bodem, het water en de luchtkwaliteit.

Wulp

Zoektocht naar verdienmodel

Natuurinclusieve landbouw is beter voor water, bodem en natuur, maar heeft vaak minder opbrengsten per hectare. Uit diverse onderzoeken blijkt dat een natuurinclusief bedrijf een goed financieel resultaat kan hebben, maar dat de omschakeling van een bestaand intensief landbouwbedrijf naar een extensief landbouwbedrijf vaak lastig is. Veel boeren willen wel natuurinclusiever worden, maar vinden de zoektocht naar een goed verdienmodel ingewikkeld omdat de opties niet voor het oprapen liggen. 'Je kunt niet groen doen als je rood staat', is een veelgehoorde uitdrukking. Daarom is het belangrijk om ook vanuit de overheid, marktpartijen en maatschappij mee te denken over een goed verdienmodel en toekomstperspectief voor de boer.

Joris Hogenboom, directeur van Brabants Landschap: 'Op dit moment worden de negatieve effecten van de huidige landbouw op klimaat, bodem en natuur vaak achteraf gerepareerd. Er is bijvoorbeeld veel geld nodig voor natuurherstel, het zuiveren van (drink)water en het uitkopen van bedrijven in verband met stikstof. Maar het is beter om aan de voorkant te sturen. Door boeren te vergoeden, die bijdragen aan schoon water, schone lucht en gezonde bodems, en die bomen planten en landschapselementen onderhouden. Dat kan door als consument een eerlijke prijs te betalen voor een product en als maatschappij voor deze groene diensten. Dat kost ons wat meer, maar levert ons ook een gezonde leefomgeving op. Uiteindelijk spaar je zo heel veel geld uit aan reparatiekosten achteraf. Als Brabants Landschap kunnen we een rol spelen in deze transitie omdat we als natuur- en landschapsbeheerder precies tussen de betrokken partijen in zitten. We kunnen boeren helpen met grond en kennis, maar zitten ook aan tafel met beleidsmakers.'

In Van Gogh Nationaal Park – het gebied tussen Breda, Tilburg, 's-Hertogenbosch, Eindhoven en Helmond – is veel aandacht voor de verbinding van landbouw en natuur. Agrarische ondernemers die zich extra inzetten voor biodiversiteit, bodem en landschap, kunnen hier via diverse projecten meer verdienen krijgen.

Vergoedingen via de Brabantse Biodiversiteitsmonitor Melkveehouderij

Brabants Landschap werkt samen met partners aan projecten die een nieuw perspectief moeten gaan bieden aan agrarische ondernemers. Bijvoorbeeld binnen Brabants Bodem, waarin elf Brabantse partners samenwerken aan een model om agrariërs te belonen, die maatschappelijke diensten leveren op het gebied van klimaat, waterkwaliteit, landschap en biodiversiteit. Binnen Brabants Bodem is de Brabantse Biodiversiteitsmonitor Melkveehouderij (BBM) het grootste project. Doel van de BBM is het stimuleren van een duurzamere bedrijfsvoering. Melkveehouders scoren hierbij op een aantal objectieve en meetbare duurzaamheids-indicatoren (KPI's). Denk aan broeikasgasuitstoot, stikstofbodemoverschot, ammoniakuitstoot, het percentage groenblauwe dooradering en het percentage eiwit van eigen land. Dit laatste gaat erover dat als boeren zelf verbouwd eiwitrijk voer gebruiken, minder geïmporteerd krachtvoer nodig is.

Hoe hoger dus de bijdrage aan klimaat, natuur, water- en landschapskwaliteit, hoe hoger de totale KPI-score van een bedrijf is en hoe hoger ook de daarmee samenhangende stimuleringsbijdrage, die de melkveehouders vanuit de BBM ontvangen. Naast een financiële vergoeding kan een beloning bijvoorbeeld ook bestaan uit een lagere rente voor een lening of voordelen rondom pachtcontracten. Inmiddels doen in Brabant al zo'n 450 boeren – ruim 25 procent van alle Brabantse melkveehouders – mee aan de BBM. De stimuleringsbijdrage wordt gefinancierd door het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV), de provincie Noord-Brabant en de waterschappen Aa en Maas, Brabantse Delta en De Dommel. Door een extra subsidie van het ministerie van LNV kan het aantal deelnemers nu verder groeien naar 650 melkveehouders. Deelnemers kunnen vijf jaar meedoen.

Bloemrijke randen bevorderen de biodiversiteit en dragen bij aan het leefgebied van boerenlandvogels.

Dommeldal

Koevinkje

In de stal van Gerard Noordman liggen de koeien op ligbedden met stro, die op vaste tijden worden weggeschoven. Door de urine op deze manier meteen te scheiden van de vaste mest, vermindert de ammoniak- en stikstofuitstoot.

Eén van de deelnemers aan de BBM is Gerard Noordman uit Sterksel. Gerard runt samen met zijn vrouw en hun twee zonen een natuurinclusief melkveebedrijf. Hij gebruikt de biodiversiteitsmonitor vooral als managementtool – om te zien hoe hij scoort ten opzichte van voorgaande jaren – en om te kijken waar hij staat ten opzichte van de koplopers.

Gerard Noordman: 'Omdat we al veel doen om zo natuurinclusief mogelijk te werken, scoren wij goed op een aantal onderdelen van de biodiversiteitsmonitor.' Gerard werkt bij het natuurinclusiever maken van zijn bedrijf nauw samen met Brabants Landschap. 'Die samenwerking gaat al meer dan veertig jaar terug en heeft ons al veel kennis en inspiratie opgeleverd. Samen overleggen we bijvoorbeeld over wat er nodig is in het landschap en wat we kunnen doen om de bodem te verbeteren.' Hij vervolgt: 'Hierbij kunnen we een voorbeeld nemen aan onze voorouders. Zowel in het landschap als in de stal. En dat doen we ook al. Zo liggen onze koeien in de stal op ligbedden met stro. De met stro vermengde mest wordt elk uur de stal uitgeschoven. Zo scheiden we deze vaste mest van de urine en beperken we de emissie. Daar-

naast gebruiken we geen gewasbeschermingsmiddelen en geen korrelkunstmest meer op ons grasland en dat zie je ook terug in onze bodem. Op een van onze percelen werden maar liefst tachtig verschillende soorten planten ontdekt, waaronder een orchidee! Nou, dan weet je dat het met de natuurwaarden daar wel goed zit. Ik ben al die soorten steeds meer gaan waarderen en het mooie is dat ik dat nu ook terugzie bij mijn kinderen en kleinkinderen. Van een kwartel tot een bever, van een blauwborstje tot een grauwe klauwier. Ze komen hier allemaal voor. Dat is gewoon een lust om te zien.'

Nick Jeurissen, beheerder bij Brabants Landschap: 'Door het gefaseerd maai- en begrazingsbeheer dat Gerard samen met ons uitvoert, ontstaat variatie in onze graslanden. Daarnaast zijn de goede natuurwaarden die Gerard op zijn eigen gronden heeft toegevoegd langs de beek de Sterkselse Aa een mooie aanvulling op onze natuurgebieden. Deze vormen een belangrijke verbindingszone voor vogels, vlinders en andere soorten tussen de Natura2000-gebieden Strabrechtse Heide en het Weerterbos.'

Meten is weten

In 2022 is door studenten van HAS Green Academy een onderzoek gedaan naar de resultaten van de BBM. Hierbij werden de KPI-scores van dertig melkveehouders vergeleken met de bodem- en waterkwaliteit en de aantallen broedvogels en vlinders rondom deze bedrijven. Dit onderzoek liet een positief verband zien tussen met name de groene KPI's, zoals groenblauwe dooradering en kruidenrijk grasland, en de biodiversiteit. Ook was er een positief verband tussen de KPI's en het aantal regenwormen in de bodem; regenwormen houden de bodem luchtig en open en breken organisch materiaal af. Daarnaast bleek dat sommige maatregelen een groter effect hebben als ze samen worden uitgevoerd met bepaalde andere maatregelen. In 2024 wordt dit onderzoek nog een keer herhaald.

Joris Hogenboom: 'Dat de BBM een succes is, is inmiddels wel duidelijk. Uit deze eerste evaluatie blijkt dat de extra inspanningen van boeren tot winst voor de natuur, landschap, water en klimaat leiden. Daarnaast stimuleert de monitor de deelnemers om vervolgstappen te zetten. De BBM vormt daarmee een mooi vliegwiel in de beweging naar een natuurinclusievere en duurzamere landbouw.'

Marc Oudenhoven, provinciaal gedeputeerde agrarische ontwikkeling: 'De provincie wil er samen met partners, zoals Brabants Landschap, voor zorgen dat steeds meer agrarische ondernemers produceren in harmonie met milieu, natuur en landschap. Om dit te stimuleren, willen wij deelnemers belonen voor hun inspanningen om de natuur te versterken. Zo levert de Brabantse landbouw een bijdrage aan de biodiversiteit, een aantrekkelijk landschap en de kwaliteit van water en bodem en kan natuur- en landschapsinclusief boeren de nieuwe norm worden.'

Blauwborstje

De liefde voor de natuur wordt doorgegeven bij de familie Noordman.

»

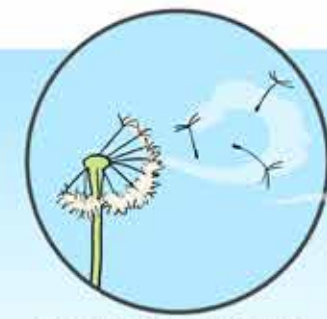
Orchideeën stellen hoge eisen aan hun groeiplaats en zijn dus een goede indicator voor de hoge natuurwaarden in het gebied.

NATUURINCLUSIEVE LANDBOUW, NATUUR EN LEEFOMGEVING

BESTUIVING

GEZONDE LUCHT

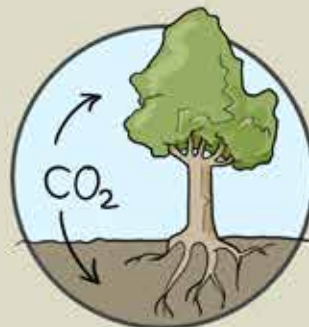
MOOI LANDSCHAP

WATERBERGING

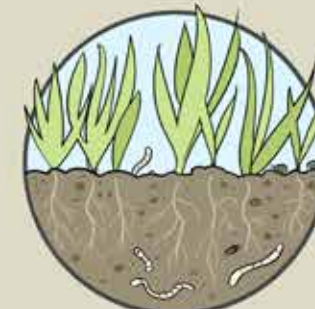
WATERZUIVERING

KOOLSTOF VASTLEGGING

BIODIVERSITEIT

GEZOND
BODEMLEVEN

PLAAGBESTRIJDING

Van (ver)pachter naar partner

Naast het meedenken over een goed verdienmodel, kunnen we boeren ook helpen met grond. In 2023 verpachtte Brabants Landschap 4.400 hectare grasland aan boeren. Hierbij gaat het vooral om kruiden- en faunarijke graslanden, waar de natuurfunctie leidend is. Daarnaast verpachten we ook zo'n 1.000 hectare biologische akkers. Deze akkers hebben hoge biodiversiteitswaarden en zijn voor bepaalde agrarische bedrijven prima te gebruiken voor het verbouwen van gewassen.

Brabants Landschap is samen met andere natuurbeheerders aan het bekijken hoe we de pachtuitgifte meer kunnen koppelen aan de ambities van bedrijven op gebied van duurzaamheid en natuurinclusiviteit. Bedrijven die hier ook echt mee aan de slag willen op hun eigen grond, moeten een voorkeurspositie krijgen. Dit kan onder andere door er een langdurige relatie mee aan te gaan. Brabants Landschap introduceert in 2025 het nieuwe pachtbeleid, maar deze transitie gaat zeker een aantal jaren duren.

Ernst-Jan van Haften, adjunct-directeur van Brabants Landschap en binnen onze organisatie trekker van dit project: 'Onze relatie met boeren verandert dus meer van pachter naar partner. De komende maanden gaan we samen met onze beheerders aan de slag met de

Lees hier het statement dat Brabants Landschap, Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer hebben opgesteld over partnerschappen met duurzame boeren.

criteria die we als Brabants Landschap hierbij willen gebruiken. De indicatoren van de BBM kunnen daarbij een hulpmiddel zijn, maar de BBM is alleen voor melkveehouders en wij verpachten ook gronden aan vleesveebedrijven en gemengde bedrijven met akkerbouw. We werken uiteraard het liefst samen met bedrijven die al natuurinclusief werken, maar we willen boeren juist ook stimuleren om deze omslag te maken. We gaan dus zorgvuldig kijken welke criteria we moeten hanteren om de meeste impact te maken.' Deze impact is des te groter als ook andere verpachters zoals gemeenten, grondwaterbedrijven en waterschappen zo gaan werken.

Eén van de boeren die gronden van Brabants Landschap pacht, is Peter Oerlemans. Zijn bedrijf is gevestigd in een boerderij van Brabants Landschap op Landgoed Buitenlust bij Bergen op Zoom en hij pacht zowel reguliere weilanden als natuurgonden van Brabants Landschap. Peter runt zijn bedrijf samen met zijn vrouw Mieke en hun drie dochters.

Peter Oerlemans: 'Brabants Landschap kreeg eind jaren tachtig Landgoed Buitenlust in bezit, waar ons bedrijf gevestigd is. Sindsdien werken we samen. De weilanden die ik van Brabants Landschap pacht, zet ik in voor voeder- en graswinning voor mijn melkvee. Daarnaast pacht ik ook een aantal natuurgonden. Op deze natuurlijk en biologisch beheerde gronden hebben we ons vleesvee staan: de Belgische witblauwen. Toen ik het bedrijf in 1999 samen met mijn vrouw overnam van mijn vader, hebben we het uitgebreid en zijn we overgegaan naar een normaal gangbaar melk- en vleesveebedrijf. Daar is in de loop der jaren ook nog een boerderijwinkel met terras, een zorgboerderij en een blotevoetenpad met educatieve activiteiten aan toegevoegd. Wij denken dat het werken met meerdere verdienmodellen ons minder kwetsbaar maakt.'

Hij vervolgt: 'Brabants Landschap heeft altijd heel prettig met ons meegedacht en daar zijn we dankbaar voor. We zijn inmiddels al een natuurinclusief bedrijf en we willen nu de overstap naar biologisch gaan maken. Om die

stap te kunnen zetten, hebben we een samenwerkingsverband opgezet met vier boeren op de Brabantse Wal en Brabants Landschap. De contracten hiervoor zijn in mei ondertekend. Om biologisch te worden, moeten we extensiever gaan werken. Daarvoor hebben we extra gronden nodig en die komen via dit samenwerkingsverband nu beschikbaar. In het samenwerkingsverband zit ook een grote biologische boer. Van hem en van Brabants Landschap hopen we veel te leren in dit traject. Daarnaast willen we elkaar inspireren en kennis uitwisselen. We weten allemaal dat de landbouw moet veranderen. We kunnen afwachten en dan pas reageren of nu al het maximale aan stappen te zetten. Wij kiezen voor dit laatste omdat we ook vinden dat we een maatschappelijke verantwoordelijkheid hebben. Dat past ook bij de rest van ons bedrijf.'

Peter Oerlemans

De Belgische witblauwe koeien van Peter Oerlemans lopen zo'n zeven tot acht maanden per jaar buiten op natuurgonden van Brabants Landschap. Hier groeien de dieren rustig en in hun eigen tempo op. Het vlees van deze koeien is te koop in hun boerderijwinkel.

Pioniers en inspirators

Samenwerkingsverbanden zoals de Duinboeren, de Landschapsboeren en het Netwerk Goed Boeren lopen voorop in de ontwikkelingen rondom natuurinclusieve landbouw. Zij hebben een voorbeeldfunctie, pionieren en inspireren anderen. Zo willen de Duinboeren de waardevolle natuur en het economisch toekomstperspectief in het gebied rondom Nationaal Park Loonse en Drunense Duinen behouden en versterken.

Een van de leden is Peter van de Laar van de Kasterense Hoeve, een melkvee- en akkerbedrijf, in Liempde. Peter nam het bedrijf over van zijn ouders en zoals het er nu uitziet, gaat het ook weer over naar de volgende generatie want zijn achttienjarige dochter wil het bedrijf graag voortzetten.

Peter van de Laar: 'Ik zit niet echt in het gebied van de Duinboeren, maar ben ingestapt omdat ik het een mooi initiatief vind. Vanuit de Duinboeren ben ik vervolgens weer betrokken geraakt bij de Duinzuivel, waar ik penningmeester van ben. Ons bedrijf maakt onder andere Brabantse Schone, een volle en krachtige kaas met een natuurkorst, die je laat rijpen zonder folie eromheen. Daarnaast hebben we ook een duinkruidenkaas en sinds kort ook een fenegriek kaas met honingklaver.' Hij vervolgt: 'Ik wil landbouw graag verbreden richting natuurbeheer. Met een houtwal, bloemenranden en ecologisch slotenbeheer zijn we al best ver in het natuurinclusief maken van ons bedrijf en daarin zetten we nog steeds stappen. Hierbij overleggen en pionieren we samen met Brabants Landschap, onder andere in het Dommeldal. Zo werken we samen aan een bloemenrand en zetten we op twee akkers, die we van Brabants Landschap pachten, alternatieve biologische teelten zoals gerst-erwt en tarweveldebonden. Tarweveldebonden zijn een prima vervanger

voor soja. En omdat ze lokaal geproduceerd worden en niet geïmporteerd hoeven te worden, hebben ze een veel lagere CO2-voetprint. Deze oogsten bevatten veel eiwit voor de koeien en zijn mineraalrijk. Daarnaast leggen tarweveldebonden via de wortelknolletjes van de plant stikstof vast in de grond en hebben ze minder mest en water nodig dan bijvoorbeeld mais. En er komen heel veel hommels en vlinders op af! Dit soort oogsten zijn echter ook risicovoller dan reguliere teelt. Vorig jaar is de oogst door het weer helaas mislukt en dan is het fijn dat Brabants Landschap ons helpt door een restgewas zoals boekweit op de akkers te zetten. Om extensiever te

gaan werken, is het handig om meer grond in gebruik te hebben. Ook daarbij werken we samen. Als wij natuurinclusiever gaan werken, verpacht Brabants Landschap meer weidegrond aan ons.'

Sjors de Kort, beheerder bij Brabants Landschap: 'Zo werken we op een aantal plekken nu samen met boeren. Wij beredeneren zaken vanuit de natuur en de boer kijkt of hij er ook op de boerderij iets mee kan. Stapje voor stapje zoeken we samen naar manieren waarop boeren steeds natuurinclusiever kunnen worden, zowel op onze percelen als op hun eigen grond.'

»

Natuurakkers vormen een lust voor het oog. Doordat er niet gespoten wordt, leven er veel insecten en zijn de akkers heel aantrekkelijk voor de gele kwikstaart, geelgors, veldleeuwerik en patrijs.

Gele kwikstaart

Koeien horen in de wei. Dit zorgt niet alleen voor een mooi landelijk plaatje, maar ook voor minder stikstofuitstoot.

*Corné Linschoten (rechts)
samen met zijn ouders Frank en Yvonne.*

Patrijzen

Ook de melkveehouders die zijn aangesloten bij de Landschapsboeren lopen voorop als het om natuurinclusiviteit gaat. Daarbij zijn ze – zoals de naam al doet vermoeden – heel betrokken bij het landschap. Daarbij steken de Landschapsboeren vooral in op het ontwikkelen van een nieuw verdienmodel voor de extensieve melkveehouderij. Corné Linschoten van biologische melkveehouderij De Doortjeshoeve in Lage Mierde is zo'n

Landschapsboer, die heel betrokken is bij de bodem- en waterkwaliteit en de natuur in zijn gebied. Hij runt de boerderij samen met zijn ouders en ook zijn vriendin Shannon werkt inmiddels volledig mee op het bedrijf.

Corné Linschoten: 'Onze koeien brengen veel tijd in de wei door. Maar om zo te kunnen werken, heb je wel genoeg grond nodig. Daarom heb ik, toen we in 2016 de omslag naar

biologisch wilden maken, contact gezocht met Brabants Landschap. Sindsdien pachten we gronden van Brabants Landschap. Zo'n wei met koeien erin is niet alleen gezond voor het vee, maar zorgt ook voor een mooi landschappelijk beeld. Zeker als rondom de wei bomen en heggen staan. Die zorgen voor schaduw en beschutting voor het vee, maar daar komen ook wulpen, kieviten, patrijzen en veldleeuweriken op af. Dat vind ik heel mooi om te zien!' Deze passie voor de weidevogels is van generatie op generatie overgegeven. Corné: 'Wij kunnen enorm genieten van een veldleeuwerik of een ree in onze wei.'

'Als biologische boer werk je met de natuur mee. Wij brengen de koeien naar het voer op het land en niet andersom. Ook ons krachtvoer verbouwen we zelf op graanakkers van Brabants Landschap. Wij hoeven dus geen soja of ander krachtvoer te importeren. Verder gebruiken we geen antibiotica en alleen maar strorijke mest. Ook die komt deels van de natuurlijke akkers van Brabants Landschap. Hierbij werken we heel goed samen. Het komt regelmatig voor dat wij een flink perceel gratis maaien in ruil voor het maaisel, dat we als strooisel gebruiken voor onze koeien. Dat is een win-winsituatie. En het mooie is dat we toen we in het voorjaar onze stalmest gingen uitrijden, zagen dat op de percelen met deze natuurlijke mest veel meer insecten zaten dan op andere percelen. Door het gebruik van deze mest en beweiding krijg je een betere grasmat en leg je veel meer koolstof en CO₂ vast in de bodem. Zo gaan we elk jaar een stapje verder. Natuur zit in mijn hart, maar we moeten natuurlijk wel ook genoeg geld kunnen verdienen.'

»

De Doortjeshoeve verbouwt op biologische akkers van Brabants Landschap voer voor hun vee.

Wim de Jong in overleg met Bart en Jan van den Broek.

Bart en Jan van den Broek

Wim de Jong, beheerder bij Brabants Landschap: 'Wanneer boeren die bij ons pachten, stoppen met hun bedrijf, kijken we allereerst of we (jonge) ondernemers die natuurinclusief of biologisch boeren of willen gaan boeren kunnen helpen met deze gronden.'

Ook het Netwerk Goed Boeren biedt een platform voor kennisuitwisseling en inspiratie op het gebied van natuurinclusieve landbouw en de bijbehorende verdienmodellen. Dit netwerk bestaat uit een mix van biologische en niet-biologische agrarische ondernemers. Voorzitter van het Netwerk Goed Boeren is Jan van den Broek van biologische boerderij 't Schop in Hilvarenbeek. Dit biologisch gemengd rundveebedrijf speelt een belangrijke rol bij het inspireren en informeren van boeren en burgers over biologische landbouw. Jan runt het bedrijf samen met zijn vrouw Cecile en hun zoon Bart.

Bart van den Broek: 'Ik ben de vierde generatie. Ons bedrijf bestaat dit jaar precies honderd jaar en heeft in al die jaren veel veranderingen doorgemaakt. In de jaren tachtig hebben we de omschakeling gemaakt naar biologisch en in de jaren negentig zijn we als één van de eersten in Nederland een boerderijwinkel gestart.' In deze inmiddels grootste streekproductenwinkel van De Kempen liggen ook producten van andere biologische boeren uit de omgeving. Hij vervolgt: 'We werken veel samen met Brabants Landschap. Onze negentig black angus koeien beweiden onder andere een aantal schrale graslanden van Brabants Landschap. Hierbij wisselen we regelmatig kennis uit met elkaar. Beheerder Wim de Jong weet veel over de natuur en wij over het natuurbeheer met ons vee. Omdat we hier beiden een goed gevoel over hebben, breiden we deze samenwerking nu ook uit naar andere fronten. Zo gaan we bijvoorbeeld samen excursies organiseren. We hebben allebei dezelfde doelstelling: mensen meer kennis bijbrengen van de natuur.'

Door onze doelgroepen te combineren, kunnen we deze verbreden en aan zoveel mogelijk personen ons verhaal vertellen. Wij willen de natuur zoveel mogelijk zijn gang laten gaan. Natuurbeheer is de kapstok voor ons bedrijf. Dat zie je op ons hele bedrijf terug. Onze veeteelt is een stuk beter voor de natuur dan die van een regulier bedrijf, maar hier kunnen we niet genoeg geld mee verdienen. En je moet je wel realiseren dat je om groen te kunnen doen, wel ook groen moet staan. Daarom verzorgen we naast ons vee ook een stukje zorg op ons bedrijf. Daarnaast hebben we de streekproductenwinkel en vergaderlocatie en ontvangen we groepen, die we met activiteiten zoals excursies, kookworkshops en rondleidingen ons verhaal laten zien, horen én proeven. Alles bij elkaar opgeteld ontvangen wij zo'n 11.000 bezoekers per jaar. En onze missie is om iedereen die op ons bedrijf komt met minimaal een procent meer kennis over voeding naar huis te laten gaan. Wij boeren niet tegen de natuur in, maar met de natuur mee.'

Biologische streekproductenwinkel 't Schop

Meer info

Doetips:

Beschmersexcursie over de vervaging van de grens tussen natuur en landbouw
Zondag 14 juli, 9.00 – 13.00 uur
Ecologische boerderij 't Schop
Aanmelden kan vanaf 23 juni via:

.....➔

Koop producten die duurzaam en lokaal geteeld zijn.

Tip! Op vertoon van je jaarkaart krijg je bij 't Schop tien procent korting op een seizoensgebonden streekproduct van eigen bodem.

Leestips:

Martha Bakker:
Een toekomstvisie voor het landelijk gebied.

Lees meer over het stikstofprobleem in magazine 216 van Brabants Landschap.

Meer lezen over de Brabantse Biodiversiteitsmonitor Melkveehouderij?

